

Klagenemnda for krav om kompensasjon og billighetserstatning
for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i
internasjonale operasjoner

Unntatt off., jf. offl § 13.1 jf. fvl § 13.1

VEDTAK

Klagesak nr.: 20/2014

Klager: [REDACTED]

Klagers prosessfullmektig: Advokat Kjell Inge Ambjørndalen

Klagen gjelder: Krav om ytterligere kompensasjon etter forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om særskilt kompensasjonsordning.

Beslutningsdato: 13. april 2015

I behandlingen har deltatt: Anne Stine Eger Mollestad
Marianne Abeler
Claus Brynildsen
Trond Jørgensen

Konklusjon: Klagen tas til følge – skadelidte har krav på maksimal kompensasjon.
Saksomkostninger for behandlingen av saken i SPK og i klageomgangen dekkes delvis.

1. Sammendrag av saksgangen

Klagen gjelder krav etter forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om særskilt kompensasjonsordning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner (kompensasjonsforskriften).

██████████, heretter kalt skadelidte, er født ██████████. Han har tjenestegjort i ██████████ i perioden ██████████, ██████████ i perioden ██████████ og ██████████ i perioden ██████████.

SPKs vedtak bygger på spesialisterklæring utarbeidet av spesialist i klinisk psykologi Snorre R. Sæbø av 18. januar 2014. Skadelidte redegjør i erklæringen for 37 ulike hendelser i forbindelse med tjenestegjøringen i de ulike internasjonale tjenestene.

Sæbø konkluderer i sin erklæring med at *«en med rimelig sikkerhet kan fastslå at hoveddiagnosen for plagene til skadelidte er PTSD, og at dette synes å være knyttet opp til militær tjenesten. (...) Diagnose og sykdomsforløp synes å være så nært knyttet til de aktuelle militærtjenestene at dersom de ikke hadde vært gjennomført, så synes sannsynligheten for tilstedeværelse av sykdomsforløpet som tilsvarende liten»*. Han skriver videre at det ikke synes å ha vært noen inngangsinvaliditet (psykisk lidelse forut for tjeneste), og at *«de psykiske plagene oppfattes som en selvstendig psykisk lidelse. De var blant annet tilstede før bilulykken i ██████████, og har vedvart siden»*.

Skadelidte var utsatt for et trafikkuhell i ██████████ i ██████████. I forbindelse med krav om yrkesskadeerstatning, ble det utarbeidet to erklæringer av dr. Ole Jørgen Kirkeby. Den første er datert 16. februar 2007, den andre 6. juli 2007. I konklusjonspunktet skriver dr. Kirkeby at den aktuelle skadehendelsen har ført til ca. 15 % VMI, samt en lett varig redusert ervervsevne i samme størrelsesorden. NAV har også innhentet en erklæring fra spesialist i nevrologi Stein Bror Strandquist ved vurderingen av yrkesskaden. Dr. Strandquist finner det sannsynlig at skadelidtes lidelser skyldes de somatiske skadene fra ██████████. Etter hans skjønn tilsvarende dette en VMI på ca. 15 %.

Videre har det i forbindelse med krav mot NAV også blitt utarbeidet spesialisterklæring fra spesialist i psykiatri dr. Kjell Noreik og spesialist i psykiatri overlege Shahram Shaygani. Begge spesialistene kommer til at det er årsakssammenheng mellom tjenesten til skadelidte og hans psykiske lidelser.

Skadelidte har i vedtak fra NAV datert 28. februar 2013, senere rettet i endringsvedtak av 3. september 2014, fått innvilget uføretrygd med 100 % uførhetsgrad basert på psykiske plager. Uføretidspunktet er satt til ██████████ ██████████, i forbindelse med skadelidtes siste kontingent i utenlandsoperasjoner.

SPK har i vedtak av 12. desember 2012 innvilget skadelidte billighetserstatning på kroner 364 987, og i vedtak av 2. april 2014 fikk skadelidte innvilget 50 % av full kompensasjon etter 65 G-ordningen. SPK er av den oppfatning at det er sannsynliggjort at den psykiske belastningsskaden har forårsaket 50 % av den totale ervervsuførheten, og at resterende uførhet på 50 % er forårsaket av biluhellet den [REDACTED].

Advokat Ambjørndalen har på vegne av skadelidte påklaget vedtaket. Skadelidte mener det er sannsynliggjort at han er 100 % ervervmessig ufør som følge av psykiske plager fra tjeneste i internasjonale operasjoner.

Skadelidte møtte sammen med sin advokat for nemnda. SPK var også tilstede i møtet.

2. Nemndas vurdering

Det legges til grunn at skadelidte er påført varig psykisk belastningsskade som følge av tjenestegjøring i en internasjonal operasjon. Det er videre på rene at skadelidte i dag er 100 % varig ervervsufør. Det sentrale spørsmålet i saken er om den psykiske belastningsskaden er årsaken til hele hans ervervmessige uførhet eller om skadelidte ville ha vært delvis ufør uansett av andre årsaker.

Kravene til årsakssammenheng utledes av betingelseslæren. Etter betingelseslæren vil den psykiske belastningsskaden være årsak til hele skadelidtes ervervsuførhet dersom den har vært en nødvendig og tilstrekkelig betingelse for uførhetens inntreden. I den sammenheng presiser at det etter gjeldende erstatningsrett ikke er grunnlag for forholdsmessig oppdeling av erstatningsansvaret.

Det er i utgangspunktet skadelidte som bærer bevisbyrden for at den psykiske belastningsskaden er årsak til skadelidtes ervervmessige uførhet. Dersom staten hevder at skadelidte uansett ville blitt helt eller delvis ufør om tjenesten tenkes bort, er det staten som har bevisbyrden for dette. Det vises i den forbindelse til Rt. 1999 s. 1473, og nemndas vedtak i blant annet sak 4/2011, 6/2011, 9/2011, 15/2011, 19/2011 og 31/2011.

Det er i anledning saken og i medhold av forskriften § 3 innhentet en spesialisterklæring 18. januar 2014 fra dr Sæbø. Erklæringen er avgitt i henhold til særskilt mandat og besvarer dette tilfredsstillende. Den sakkyndige konkluderer med en omfattende årsaksrelatert psykisk belastningslidelse. Dette har også støtte i de øvrige medisinske opplysninger i saken. NAV har etter klage fra skadelidte omgjort sitt tidligere vedtak og i melding om endring datert 3. september 2014 knyttet hele skadelidtes uførhet til hans psykiske belastningslidelse. Skadelidte er erklært 100% ufør. Den sakkyndige Sæbø konkluderer med at prognosen for framtidig fast/stabilt inntektsgivende arbeid, er liten.

Det synes ikke tvilsomt at skadelidte er påført en omfattende psykisk belastningslidelse som følge av påkjenninger under internasjonal tjeneste, ut fra den omfattende og entydige dokumentasjon i saken. Etter nemndas vurdering er det sannsynliggjort at denne omfattende psykiske belastningslidelsen har medført at skadelidte er blitt 100%

varig ervervsmessig ufør. Han vil da som utgangspunkt være berettiget til full kompensasjon etter 65G-ordningen.

SPK har i sitt vedtak lagt til grunn at skadelidte anses også å ha hatt en betydelig funksjonssvikt etter trafikkuhellet i [REDACTED]. Etter SPKs vurdering har funksjonssvikten som følge av trafikkuhellet i tillegg til øvrige somatiske problemer, medført at ervervsevnen i dag er nedsatt med langt over 20 %. SPK mener at skadelidtes ervervsevne ville ha vært nedsatt uavhengig av den psykiske belastningslidelsen fra tjenesten i internasjonale operasjoner.

SPK har anført at skadelidte per i dag har en kompleks sykdomstilstand og at årsaken til hans arbeidsuførhet er sammensatt av så vel somatiske som psykiske plager. SPK begrunner dette med henvisning sakens dokumenter, herunder skadelidtes egne opplysninger, NAVs vurderinger samt de medisinske erklæringer som avgitt i saken.

Spesialist i nevrokirurgi, Ole Jørgen Kirkeby, har avgitt sakkyndig vurdering 6. juli 2007 av skadelidtes skader etter trafikkuhellet i [REDACTED] i [REDACTED]. Han beskriver skadelidtes somatiske plager etter uhellet som relativt beskjedne. Det foreligger ingen objektive funn på noen varig ryggskade som følge av uhellet. Han konkluderer med at "skadelidtes ervervskapasitet kan være lett redusert i overskuelig fremtid (begrensninger i yrkesvalg, vansker med gjennomføring av overtidsarbeid og ekstraarbeid)". Ervervsuførheten settes til 15 %.

Etter nemndas syn danner ikke bilulykken grunnlag for å anta at skadelidte ville ha vært ute av arbeidslivet uansett. Slik denne skaden og symptomene er beskrevet i de foreliggende medisinske erklæringer, tilsier at de somatiske skadene har vært marginale og av forbigående art.

Nemnda er av den oppfatning at det er svakheter i bevisvurderingen fra SPKs side, når de i så stor grad bygger sine vurderinger på vedtaket fra NAV i 2012, samtidig som de i stor utstrekning ser bort fra de ervervsmessige konsekvensene av de vurderinger og konklusjoner som fremkommer i den sakkyndige erklæring fra psykolog Sæbø. Nemnda kan ikke se at NAV i sitt vedtak av 2012 har gått inn i årsaksforhold til uførheten eller fordeling mellom de psykiske og somatiske lidelser. Dette understøttes av at NAV i sitt vedtak 3. september 2014, tillegger hele uførheten til skadelidtes psykiske plager. Når de sakkyndige vurderingene som her, understøtter at de psykiske plagene fremstår som de dominante i årsaksbildet, bør det etter nemndas syn utvises forsiktighet med å fravike dette basert på NAVs fordeling. For NAVs vurdering er det underordnet om uførheten skyldes de somatiske eller de psykiske skadene, all den tid begge kvalifiserer for uføretrygd med yrkesskadefordeler. Det er ikke holdepunkter for en så vidt omfattende ervervsuførhet knyttet til de somatiske plagene, basert på den sakkyndige erklæringen fra 2007 fra dr Kirkeby.

Nemnda finner på denne bakgrunn at det ikke er sannsynliggjort at skadelidte ville falt ut delvis uansett, om tjenesten tenkes borte. Det er ut fra det foreliggende bevisbildet, utvilsomt skadelidtes psykiske plager som er sterkt fremtredende i hans symptombylle.

Det fremstår således som åpenbart for nemnda at det er nettopp disse plagene som har medført at han ikke lenger fungerte i arbeidslivet.

Konsekvensen av dette er at skadelidte har krav på full kompensasjon etter forskriften § 4. Det er allerede utbetalt kompensasjon for en varig ervervsmessig uførhetsgrad på 50 % etter skadelidtes psykiske plager. Skadelidte tilkommer ytterligere 50 % av maksimal erstatning, beregnet med grunnlag i grunnbeløpet på oppgjørstidspunktet, jf. forskriften § 4 andre ledd.

Skadelidte har også påklaget fastsettelsen av salæret fra SPK. Kravet gjelder en tidsbruk på 56 timer, og er dermed vesentlig høyere enn hva man ser i andre lignende saker. Etter nemndas syn har det ikke vært tvilsomt at skadelidte har en psykisk skade, med bakgrunn i den underliggende dokumentasjonen i saken. Etter nemndas syn kan det høye salærkravet således ikke forklares ut fra sakens kompleksitet.

Av timelistene fremgår det at det har vært til dels hyppig kontakt mellom skadelidte og advokaten. Nemnda har gjennom tidligere praksis presisert at det er forståelse for at en del av klientene som tilkommer kompensasjon under forskriften, kan være krevende. Dette vil kunne medføre økt grad av kontakt mellom klient og advokat. Det tilligger dog advokaten selv å sette grenser og begrense tidsbruken til det rimelige og nødvendige. Det er rimelig og nødvendige utgifter til juridisk bistand i anledning saken som er dekningsmessig under forskriften. Det vises bl.a. til klagenemndas vedtak i sak 7/2011.

Nemnda har på bakgrunn av dette kommet til at SPKs vedtak om fastsettelse av salæret stadfestes.

For klageomgangen har advokat Ambjørndalen fremsatt krav om dekning av utgifter til juridisk bistand på totalt kr. 75 000,- inkl. mva. Kravet gjelder en tidsbruk på 26 timer. I henhold til forskrift av 24. juni 2011 om klagenemnda § 13, dekkes rimelige og nødvendige utgifter til juridisk bistand i anledning klageomgangen. Også i forbindelse med klageomgangen er salærkravet høyt og timebruken betydelig høyere enn det som er alminnelig for denne type saker. Det skal gjøres en konkret vurdering av hva som er rimelig og nødvendig i hver enkelt sak. Etter nemndas syn er det ikke forhold som tilsier at denne saken avviker vesentlig fra andre tilsvarende saker og derfor begrunner et betydelig høyere tidsforbruk. Nemnda har forståelse for at det har tilkommet noe ekstraarbeid i forbindelse med at saken har blitt utsatt ved en anledning. Etter dette legges til grunn at utgifter tilsvarende 15 timer er dekningsmessige som rimelige og nødvendige i anledning klagesaken.

3. Konklusjon

Klagen tas til følge i det skadelidte har krav på maksimal ytelse etter kompensasjonsforskriften. SPK skal utbetale ytterligere 50 % av 65G til skadelidte. SPKs vedtak om dekning av rimelig og nødvendige sakskostnader stadfestes.

Utgifter til juridisk bistand i forbindelse med klagebehandlingen dekkes med kr. 48 750 inkl. mva.

Vedtaket er enstemmig.

Oslo, 5. juni 2015

Anne Stine Eger Mollestad
Klagenemndas leder